Ozaveščanje in mednarodno sodelovanje

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta
Oddelek za zootehniko

Danijela Bojkovski, Tina Flisar

6. december 2022

Javna služba nalog genske banke v živinoreji

Posvet Javne službe nalog genske banke

Ozaveščanje in mednarodno sodelovanje (SPP4)

- **Zmogljivosti upravljanja ŽGV** – posvet, redno usposabljanje
- **Spletna stran JSGBŽ** – objavljanje in posodabljanje informacij in novic, dodajanje novih podstrani
- **Vzgoja in izobraževanje** – izobraževanje, promocija
- **Ozaveščanje javnosti** – objava prispevkov, poročil, AGRA
- **Mednarodno sodelovanje** – FAO, ERFP, EAAP, DAGENE, SAVE

Posvet Javne službe nalog genske banke

Strokovni posveti 2017 - 2023

AVTOHTONE PASME DOMAČIH ŽIVALI
IN OHRANJANJE OBMOČIJ VISOKE NARAVNE VREDNOSTI
12. strokovni posvet Javne službe nalog genske banke v živinoreji

PROGRAM POSVETA | 30. november 2017 | NR Škocjanski zatok

UVODNI DEL
9.00-9.20 Pozdravni govor in odprtje strokovnega posveta
mag. Danijela Bojkovski, vodja JSGBŽ | mag. Marjeta Bizjak, MKGP
9.20-9.30 Izbrane aktivnosti Javne službe nalog genske banke v živinoreji v letu 2017
mag. Danjela Bojkovski

OGLED
9.30-11.10 Voden ogled Naravnega rezervata Škocjanski zatok
Bojana Lipej, DOPPS
11.10-11.40 ODMOR ZA KAVO

STROKOVNI PROGRAM | moderatorka: mag. Danijela Bojkovski
11.40-12.05 Ohranjanje kulturne krajine in biotske raznovrstnosti z ekstenzivno pašno rejo avtohtonih pasem
Očuvanje kulturnog krajobraza i bioraznolikosti držanjem izvornih pasmina u ekstenzivnom sustavu pašarjenja
Maja Sabljak, Park Prirode Lonjsko polje, Krapije, Hrvaška
12.05-12.30 Vpetost avtohtonih pasem v ohranjanje krajin in turizem
Gordan Šubara, AZRRI: Agencija za ruralni razvoj Istre, Pazin, Hrvaška
12.30-12.55 Vloga avtohtonih pasem pri ohranjanju goratih območij
Davorin Koren, Triglavski narodni park
12.55-13.20 Avtohtone pasme in kulturna krajina
Boris Grabrijan, Krajinski park Kolpa
13.20-13.40 ODMOR

ARK KMETIJE IN ARK SREDIŠČA | moderator: dr. Gasan Osojnik
13.40-14.00 Predstavitev slovenske mreže ark kmetij in ark središč
dr. Gasan Osojnik, JSGBŽ
14.00-14.20 Podelitev certifikatov ark kmetijam in ark središčem
mag. Marjeta Bizjak, namestnica generalne direktorice direktorata za kmetijstvo, MKGP
14.20-14.40 Predstavitev dobrih praks - ark kmetija
Barbara Štimec, Turistična Eko-kmetija Mlin Grbac
Goran Miloševič, Eko-socialna kmetija Korenika
14.40-15.00 Razprava in zaključki
15.00 KOSILO

Javna služba nalog genske banke v živinoreji

AVTOHTONE PASME DOMAČIH ŽIVALI
13. Strokovni posvet Javne službe nalog genske banke v živinoreji

genska.banka@bf.uni-lj.si
www.genska-banka.si
www.ark.si

Spoštovani,

Vabimo vas na Strokovno posvet 'Oblikovanje in usklajevanje pravil za status ark park', ki ga 13. decembra 2018 prirejamo v Viteški dvorani Oddelka za zootehniko. Program posveta bo predvidoma potekal od 9. do 13. ure.

Na letošnjem 13. posvetu bomo predstavili dobre primere praks ark parkov v tujini, možnosti in potrebe po oblikovanju ark parkov v Sloveniji, ter osnutek pravil za ark park. Osrednja tema posveta bo skupno oblikovanje pravil za ark park. V priponki vam pošiljamo tudi preliminaren program posveta.

Tudi letos bomo del posveta namenili podelitvi statusov na novo sprejetih kmetij, ki bodo prejele status ark kmetij (www.ark.si).

Želeli bi vas osebno povabiti na Strokovni posvet. Na voljo smo vam tudi za druga vprašanja (na danijela.bojkovski@bf.uni-lj.si in metka.zan@bf.uni-lj.si).

Prosimo, da svojo udeležbo sporočite najkasneje do 11. decmbra 2018 na genska.banka@bf.uni-lj.si.
Kotizacije za dogodek ni. Prijave sprejemamo do zapolnitve mest.

Veselimo se srečanja z vami na Oddelku za zootehniko, Biotehniške fakultete, Groblje 3, Domžale.

Lep pozdrav,
Mag. Danijela Bojkovski
Javna služba nalog genske banke v živinoreji

VABILO NA 14. STROKOVNI POSVET

POMEN OHRANJANJA AVTOHTONIH PASEM SKOZI GASTRONOMSKO IN KULINARIČNO DEDIŠČINO SLOVENIJE

14. STROKOVNI POSVET
JAVNE SLUŽBE NALOG GENSKE BANKE V ŽIVINOREJI

18. APRIL 2019 | OD 9. DO 15. URE
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ZA GOSTINSTVO, KLUB IN TURIZEM NA BLEDU

PROGRAM STROKOVNEGA POSVETA
9:00-9:20 Pozdravni govor in odprtje strokovnega posveta (mag. Danijela Bojkovski; mag. Janez Damjan, Študentje Višje šole)
9:20-9:40 Predstavitev slovenskih avtohtonih pasem domačih živali in njihovih izdelkov (mag. Danijela Bojkovski)
9:40-10:00 Pomen uporabe izdelkov avtohtonih pasem v kulinarični ponudbi (mag. Jože Zalar)
10:00-10:30 Odmor
10:30-11:00 Predstavitev dobrih praks pri vključevanju izdelkov [illegible] pasem v kulinarično ponudbo (AZRI, Ist[illegible] Hrvaška)
11:00-11:20 Janez Bogataj - kontakt[illegible]
11:20-11:40 Uroš Štefelin - kontakt[illegible]
11:40-12[illegible] Janez [illegible]tavž - kontaktira [illegible]
12:20-[illegible]40 [illegible]ulina Jelenik Franc - kontaktira Danijela
12:20-[illegible]40 Si[illegible] Horv[illegible] izdelki drežniške pasme kozi, Blaž Kravanja
12:40-13:40 Kosilo (predstavitev jedi s strani Študentov Višje šole)
13:40-14:20 Kratka predstavitev projekta, podelitev certifikatov in predstavitev ark kmetij
14:20-14:40 Razprava in zaključki

15. STROKOVNI POSVET in DELAVNICA
Javne služb[illegible] nalog genske [illegible]nke v [illegible]inore[illegible]
13. d[illegible] 2021 na s[illegible]
prijave preko e-pošt[illegible]na.flisar@bf.[illegible]j.si d[illegible]2.2021
po prijavi pridob[illegible] povezavo do [illegible]

Pomen ge[illegible]kih b[illegible]k v živinoreji
Ponedeljek, [illegible] december 2021
[illegible] Po[illegible]vni govor in odprtje
[illegible] Pomen ge[illegible]e banke in mednarodno sodelovanje
[illegible] Do[illegible] Bojkovski)
[illegible] Uporaba genetskega materiala in vrednost zbirke v luči raziskav (Tina Flisar)
[illegible] Odmor
[illegible] Pridobivanje in shranjevanje genetskega materiala (doc. dr. Primož Klinc)
11:30 – 11:40 Stanje zbirke (dr. Metka Žan)
11:40 – 12:00 Razprava in načrti za prihodnost

Izboljšanje prepoznavnosti in vrednosti avtohtonih pasem ter promocija izdelkov
Torek, 14. december 2021
10:00 – 10:10 Pozdravni govor in odprtje
10:10 – 10:40 Izboljšanje prepoznavnosti avtohtonih pasem domačih živali ter promocija izdelkov (Sašo Polič, Madwise d.o.o.)
10:40 – 11:20 Prepoznavnost in promocija avtohtonih pasem v Španiji (Montse Castellanos Moncho, Španija)
11:20-11:50 Spreminjanje navad kupcev in prilagajanje trendom (dr. Petra Medved Đurašinović, GZS)
11:50 – 12:20 Odmor
12:20 – 12:35 Primer dobre prakse – kmetija Žgajnar
12:35 – 12:50 Primer dobre prakse - kmetija Slavec
12:50 – 13:05 Primer dobre prakse - kmetija Koroša
13:05 – 13:20 Razprava in zaključki

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

Javna služba nalog genske banke v živinoreji

16. STROKOVNI POSVET in DELAVNICA
Javne službe nalog genske banke
v živinoreji

Pregled dela (2017-2022) in priprava vsebin dolgoročnega *Programa varstva biotske raznovrstnosti v živinoreji* za obdobje 2024 - 2030

Torek, 6.12.2022, na kmetiji Slavec, Knežak 111, 6253 Knežak

9:30 – 9:40 Pozdravni govor in odprtje posveta
Pregled dela v preteklem obdobju
9:50 – 10:10 Monitoring (Tina Flisar)
10:10 – 10:30 Genetska karakterizacija avtohtonih pasem ovc v Sloveniji (doc. dr. Mojca Simčič)
10:30 – 10:50 Genotipizacija in avtentičnost drežniške koze (Neža Pogorevc)
10:50 – 11:10 Vpliv rejskih programov na ohranjanje avtohtonih in tradicionalnih pasem (doc. dr. Špela Malovrh)
11:10 – 11:40 ODMOR
11:40 – 12:00 *In situ* ohranjanje (dr. Metka Žan)
12:00 – 12:20 Ozaveščanje in mednarodno sodelovanje (mag. Danijela Bojkovski)
12:20 – 14:00 Delavnica Program 2024-2030 (sodelavci Javne službe)

PRIJAVE
do 30.11.2022
S klikom na povezavo
ali
genska.banka@bf.uni-lj.si

Posvet Javne službe nalog genske banke

Ozaveščanje preko spletne strani

Izbira ponudnikov 2017
Oblikovanje celostne grafična podobe
Moderen dizajn, nova orodja
Prenos starih vsebin

Popravki in dodajanje novih vsebin, testiranje
2018 – objava nove spletne strani
Ureditev posameznih modulov

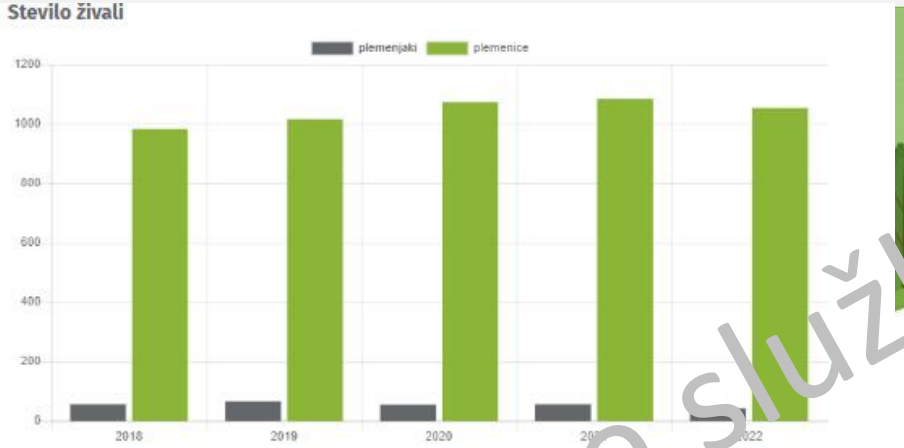

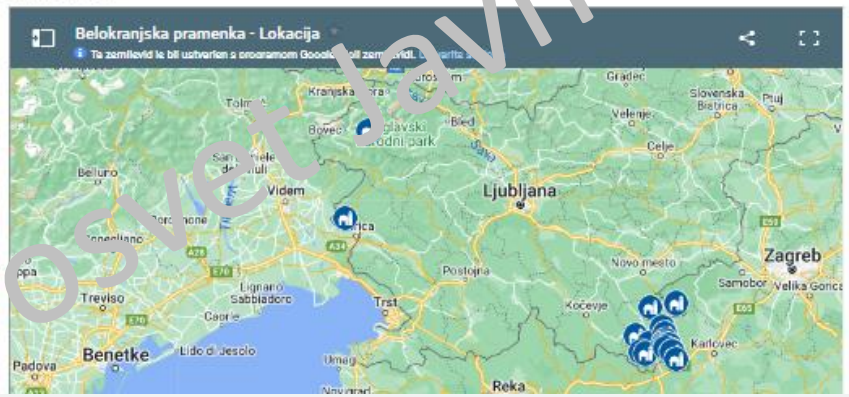

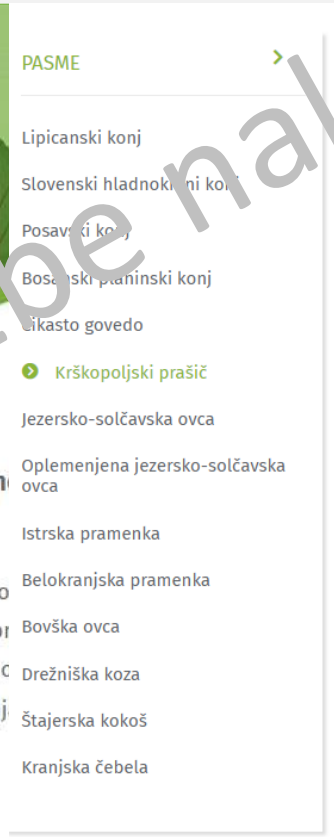

Krškopoljski prašič

Izvor in razvoj pasme

Krškopoljski prašič je edina ohranjena slovenska avtohtona pasma prašičev. Ime je vezano na jugovzhodni del Dolenjske, na območje Krško-Brežiškega polja ter obronkov Gorjancev, kjer se je pasma razvijala in preživela do danes. V starejših literaturnih virih je krškopoljski prašič imenovan tudi črnopasasti, pasasti ali prekasti prašič (tudi prekec).

Značilnosti pasme

Za krškopoljskega prašiča je značilen neprekinjen bel pas čez pleča in sprednje noge, preostali del telesa naj bi bil črn, bela naj bi bila tudi rilčeva plošča. Ščetine so ravne in na obarvanih delih telesa temne. Ušesa so viseča in nosni profil nekoliko konkaven. Dolžina telesa odraslih svinj je med 155 in 175 cm, višina grebena med 80 in 85 cm ter višina križa med 85 in 90 cm. Mladice prasijo med 5 in 10 živorojenih pujskov, medtem ko je živorojenih pujskov pri starih svinjah med 7 in 13. Odstavljenih pujskov na gnezdo je med 6 in 11. Ob preobilnem krmljenju lahko pitanci priraščajo tudi 1 kg/dan, vendar je tem v primeru v prirastu preveč maščobe. Klavnost je blizu 80 %, mesnatost pa od 40 do 45 %.

Razširjenost pasme in ogroženost

Populacija krškopoljskega prašiča se že vrsto let povečuje in pasma se je razširila po celotnem območju Slovenije. Reje so majhne, tretjina jih redi le eno svinjo. V izvorno rodovniško knjigo je vpisanih preko 400 svinj in blizu 80 merjascev, a kljub temu je krškopoljski prašič še vedno ogrožena pasma.

Ali ste vedeli ...
... da je bilo meso krškopoljskega prašiča osnova za kranjsko klobaso?

posvetljavne službe nalog genske banke

Ozaveščanje preko družbenih omrežij

Z letom 2020 je Javna služba nalog genske banke prisotna tudi na družabnem omrežju Facebook. S tem se želimo še bolj približati deležnikom na vseh nivojih vpetosti v ohranjanje živalskih genskih virov. V prihodnje bomo stran povezali s tujimi stranmi in posredovali informacije o dogajanju na tem področju v mednarodnem okolju.

Slika 4: Stran Javne službe nalog genskih bank v živinoreji na portalu Facebook

Posvet javne službe nalog genske banke

Ozaveščanje preko sodelovanja z različnimi deležniki

Posvet Javne službe nalog genske banke

Sodelovanje z različnimi deležniki

ŽIVALSTVO – DOMAČE ŽIVALI

SLOVENIJA 1,17 · SLOVENIJA 1,30 · SLOVENIJA 1,31

ŽIVALSTVO DOMAČE ŽIVALI 28. 9. 2018 PRVI DAN 5230 Bovec

Bovška ovca

Bovška ovca je slovenska avtohtona pasma ovac, ki je namenjena prireji mleka in zgodaj odstavljenih jagnjet. Nastala je v Zgornjesoški dolini in dobila ime po kraju Bovec, kjer jo tudi največ redijo. Zaradi dobrih proizvodnih lastnosti in prilagojenosti na strme alpske pašnike je pasma razširjena na širšem območju Zgornjesoške doline, pa tudi na drugih območjih Slovenije. Zaradi majhne populacije jo uvrščamo med kritično ogrožene pasme.
Živali te pasme so bele, črne ali pisane barve in imajo majhen telesni okvir. Za bovško ovco je značilna dobra mlečnost, zato je glavni proizvod ovčje mleko, ki ga rejci tradicionalno predelujejo v sir in tržijo pod zaščiteno blagovno znamko »Bovški sir«.

Posavski konj

Posavski konj je slovenska avtohtona pasma, ki se je izoblikovala na območju porečja reke Save na Hrvaškem in v Sloveniji v preteklem stoletju, na osnovi avtohtone populacije kobil, z oplemenjevanjem z različnimi pasmami žrebcev. Danes je pasma razširjena ob spodnjem toku reke Save na območju Krškega in Brežic, redijo jo tudi na Hrvaškem. Velikost populacije posavskih konj se v zadnjih letih nekoliko povečuje, vendar je populacija kljub temu kritično ogrožena. Konje uporabljajo tudi za lažja kmetijska opravila na polju in v gozdu, za rekreativne namene in v turizmu, zlasti za vprego. Konji so manj zahtevni za šolanje in hitro sprejmejo delo pod sedlom in v vpregi.

Rjavo govedo

Rjavo govedo je tradicionalna pasma goveda, ki ima v Sloveniji dolgoletno tradicijo. Rjavo govedo odlikuje velika prilagodljivost skromnejšim razmeram reje, dolgoživost, odpornost in odlično izkoriščanje voluminozne krme. Temni parklji omogočajo uspešno pašo tudi na kamnitih kraških tleh. Pri pasmi so možni številni odtenki rjave do sive barve dlake, z možnostjo rahlih belih pigmentiranih delov. Rjava pasma je kombinirana pasma goveda, ki jo redijo rejci, usmerjeni v intenzivno in manj intenzivno prirejo mleka. Glavne odlike rjavega goveda so visoka prireja beljakovinsko bogatega mleka, ki omogoča najboljši izplen pri predelavi mleka v sir, dobra odpornost in plodnost, mirnost in prilagodljivost na različne pogoje reje ter podnebja. Rjavo govedo postaja tudi vse pomembnejša pasma za ekološko prirejo mleka.

Živalstvo – domače živali / Fauna – Domestic Animals / Fauna – Nutztiere

Motivi / Stamp Designs / Motive
Bovška ovca, posavski konj, rjavo govedo / Bovec sheep, Posavina horse, Brown cow / Bovec-Schaf, Posavina-Pferd, Braunvieh

Ilustracije in oblikovanje / Illustrator and Designer / Illustration und Gestaltung
Zlatko Drčar

Nominale / Face Values / Nennwerte
1,17 EUR, 1,30 EUR, 1,31 EUR / EUR 1.17, EUR 1.30, EUR 1.31 / 1,17 EUR, 1,30 EUR, 1,31 EUR

Velikost / Size / Format
42,60 x 29,82 mm

Izvedba / Printing Process and Layout / Ausführung
Štiribarvni ofset v poli po 25 znamk / 4-colour offset in sheets of 25 stamps / 4-farbiger Offsetdruck im Bogen mit 25 Briefmarken

Zobčanje / Perforation / Zähnung
Grebenasto 14 : 14 / Comb 14 : 14 / Kammzähnung 14 : 14

Papir / Paper / Papier
Tullis Russell Chancellor Litho PVA RMS GUM, 102 g/m²

Tisk / Printed by / Druck
Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagreb, Hrvaška / Croatia / Kroatien

Datum izida / Date of Issue / Ausgabedatum
28. september 2018 / 28 September 2018 / 28. September 2018

Zaključek prodaje / Last Day of Sale / Letzter Verkaufstag
28. september 2019 / 28 September 2019 / 28. September 2019

Naklada / Quantity / Auflage
45.000 kosov vsake znamke / 45,000 stamps (each design) / 45.000 Stück von jeder Briefmarke

Žig prvega dne / First Day of Issue Postmark / Ersttagsstempel
5230 Bovec

Ovitek prvega dne / FDC / FDC
21/2018, 5230 Bovec

Bovec sheep

The Bovec sheep is a breed of domestic sheep native to Slovenia that is raised for milk and meat (early weaned lambs). The breed originated in the Upper Soča Valley and takes its name from the town of Bovec, which is also where the largest number are farmed. Thanks to its good qualities as a milk and meat producer and its adaptation to steep alpine pastures, the breed has spread across the wider area of the upper Soča Valley and to other areas of Slovenia. Owing to its small population, it is considered a critically endangered breed.
The sheep of this breed are white, black or bicolour and small-framed.
The Bovec sheep is a good milk producer, so the main product is sheep's milk, which farmers traditionally make into cheese and sell under the trademark name "Bovec cheese".

Posavina horse

The Posavina horse is an indigenous breed originating from the banks of the river Sava in Croatia and Slovenia in the past century, the result of crossing the native mare population with stallions of various breeds. Today the breed is found along the lower course of the Slovenian stretch of the Sava in the Krško and Brežice areas. It is also bred in Croatia. The size of the Posavina horse population has increased slightly in recent years but the breed nevertheless remains critically endangered. It is distinguished by a good slaughter yield. Posavina horses are also used for light agricultural work in fields and forests, for recreational purposes and in tourism, particularly as harness horses. The horses are relatively easy to train and adapt quickly to saddle and harness work.

Brown cow

The brown cow is a traditional breed with a long history in Slovenia. The breed is notable for its adaptability to poor conditions and for its longevity, hardiness and excellent conversion of coarse fodder. Its dark hooves also allow it to graze successfully in rocky karst areas. Coat colours include numerous shades of brown, ranging to grey, with the possibility of white pigmented areas.
The brown cow is a combined breed of cattle bred by farmers focusing on intensive and less intensive milk production. The breed's main distinctions are high production of protein-rich milk (which allows the best yield when converting milk to cheese), hardiness and good fertility, docility and adaptability to different breeding conditions and climates. The brown cow is also becoming an increasingly important breed for organic milk production.

ŽIVALSTVO – DOMAČE ŽIVALI

SLOVENIJA Drežniška koza 1,44

Drežniška koza

Drežniška koza je edina slovenska avtohtona pasma koz, ki je dobila ime po vasi Drežnica. Razširjena je na območju Bovca in Drežnice. Pasma je kritično ogrožena, zato je glavni rejski cilj povečevanje populacije in preprečevanje parjenja v sorodstvu.

Koze drežniške pasme so izrazito pašne živali in zelo primerne za ekstenzivne pogoje reje. Poznamo dva tipa drežniških koz: na območju Bovca redijo živali v mlečnem tipu. V določenem razmerju iz surovega, polnomastnega kozjega, ovčjega in kravjega mleka izdelujejo značilen "bovški sir". Na območju Drežnice redijo živali v mesnem tipu. Koze pasejo na planini od zgodnje pomladi do začetka zime in jih redijo izključno za prirejo mesa kozličev. Rogovi pri kozlih so veličastni, saj lahko dosežejo tudi en meter v dolžino. Rogatih je tudi večina koz.

Javna služba nalog genske banke v živinoreji
Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

24

Živalstvo – domače živali / Fauna – Domestic Animals / Fauna – Nutztiere

Motiv / Stamp Design / Motiv
Drežniška koza / Drežnica goat / Drežnica-Ziege

Ilustracija in oblikovanje / Illustrator and Designer / Illustration und Gestaltung
Zlatko Drčar

Nominala / Face Value / Nennwert
1,44 EUR / EUR 1.44 / 1,44 EUR

Velikost / Size / Format
Znamka 42,60 x 29,82 mm / Stamp 42.60 x 29.82 mm / Briefmarke 42,60 x 29,82 mm
Blok 70,00 x 60,00 mm / Miniature sheet 70.00 x 60.00 mm / Block 70,00 x 60,00 mm

Izvedba / Printing Process and Layout / Ausführung
Štiribarvni ofset v bloku z 1 znamko / 4-colour offset in miniature sheet of 1 stamp / 4-farbiger Offsetdruck im Block mit 1 Briefmarke

Zobčanje / Perforation / Zähnung
Grebenasto 14 : 14 / Comb 14 : 14 / Kammzähnung 14 : 14

Papir / Paper / Papier
Tullis Russell Chancellor Litho PVA RMS GUM, 102 g/m²

Tisk / Printed by / Druck
Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagreb, Hrvaška / Croatia / Kroatien

Datum izida / Date of Issue / Ausgabedatum
28. september 2018 / 28 September 2018 / 28. September 2018

Zaključek prodaje / Last Day of Sale / Letzter Verkaufstag
28. september 2019 / 28 September 2019 / 28. September 2019

Naklada / Quantity / Auflage
30.000 blokov / 30,000 miniature sheets / 30.000 Blocks

Žig prvega dne / First Day of Issue Postmark / Ersttagsstempel
5230 Bovec

Ovitek prvega dne / FDC / FDC
22/2018, 5230 Bovec

Drežnica goat

The Drežnica goat, named after the village of Drežnica, is Slovenia's only native goat breed. It is found in the Bovec and Drežnica areas. The breed is critically endangered and therefore the primary aim of breeders is to increase the population and prevent inbreeding.

Drežnica goats are grazing animals and very well suited to extensive (free-range) conditions. There are two types of Drežnica goats: in the Bovec area they are farmed as dairy animals. A typical local product, "Bovec cheese" is made from a specific blend of raw, full-fat goat's, sheep's and cow's milk. In the Drežnica area the goats are raised for their meat. The goats graze in mountain pastures from the early spring until the start of winter and are farmed exclusively for kid meat production. Males have impressive horns that can grow to up to a metre in length. Most females are also horned.

Public Livestock Gene Bank Service
University of Ljubljana, Biotechnical Faculty,
Department of Zootechnology

25

Drežnica-Ziege

Die Drežnica-Ziege ist die einzige slowenische autochthone Ziegenrasse, die ihren Namen nach dem Dorf Drežnica erhielt. Sie ist im Gebiet von Bovec und Drežnica verbreitet. Die Rasse ist kritisch gefährdet und so ist das Hauptziel der Zucht die Steigerung der Population und die Verhinderung der Paarung unter verwandten Tieren.

Die Drežnica-Ziegen sind extreme Weidetiere und für die extensiven Zuchtbedingungen sehr geeignet. Es gibt zwei Typen der Drežnica-Ziege. Im Gebiet von Bovec werden die Tiere im Milchtyp gezüchtet. In einem bestimmten Verhältnis aus roher, vollfetter Ziegen-, Schafs- und Kuhmilch wird der typische regionale Bovec-Käse hergestellt. Im Gebiet von Drežnica werden die Tiere im Fleischtyp gezüchtet. Die Ziegen weiden auf der Alm vom Vorfrühling bis zum Frühwinter und werden ausschließlich für die Erzeugung von Kitzfleisch gezüchtet. Die Hörner bei den Böcken sind mächtig und können auch bis zu einem Meter lang werden. Auch die meisten Ziegen haben Hörner.

Öffentlicher Dienst für Aufgaben der Genbank in der Viehzucht
Biotechnische Fakultät,
Abteilung für Zootechnik

Posvet Javne službe nalog genske banke

Sodelovanje na festivalu znanstvenega in dokumentarnega filma

petek, 17. avgust
VEČER FILMA O NARAVI

20:30 -
Predavanje o specifikah snemanja naravovarstvenega filma
Gregor ŠUBIC, Kawka Production

21:00 -
Risova pot
Gregor ŠUBIC, Seth M. WILSON, Life Lyke - ZGS in Kawka Production

21:30 -
Film kot sredstvo za promocijo ogroženosti proteusa in njegovega varovanja (*)
Ciril MLINAR CIC, Inštitut Vodni krog

21:45 -
Jamska fotografija - Philippe Crochet in Annie Guiraud
Peter GEDEI

21:55 -
Raziskovanje in varstvo netopirjev v Parku Škocjanske jame
Odbor za varstvo narave UNESCO BOK in BR, JZ PŠJ in VIDEO PRO

22:15 -
Visit to Planinska jama (*)
Maja ZAGMAJSTER, Mitja PERNE in Stephanie SULLIVAN

22:20 -
Ex Topia
Aljaž CELARC in Eva PAVLIČ SEIFERT, PLATEAURESIDUE

petek, 24. avgust
VEČER FILMA O KULTURNI DEDIŠČINI

20:30 -
Where Am I? (*)
Manica BAŠA, Nace PERIC, Angleški dramski krožek OŠ Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje, Navy production

20:35 -
Slovenske avtohtone pasme domačih živali za kmetijstvo in prehrano
Vida REZAR, Danijela BOJKOVSKI, Javna služba nalog genske banke v živinoreji

20:55 -
Partnersko kmetijstvo v Brkinih
Projektna skupina študentov PARK_B, Univerza v Ljubljani

21:05 -
Košanska dolina, Stara Sušica
Otmar PEČKO, Društvo Preteklost živi z nami in VASCOM - Zavod za informiranje in videoprodukcijo

21:20 -
MLADA NADA
Manca FILAK in Žiga GORIŠEK, Ethnocinema Production, Produkcija Sokolski dom

(*) film v angleškem jeziku

UPORABNE INFORMACIJE - PARKIRANJE
Promocijsko kongresni center Pr Nanetovh se nahaja na koncu vasi Matavun, ob glavni cesti iz smeri Divača. Prosimo, da parkirate na trgu v Matavunu (pri avtobusni postaji) oziroma na trati za upravno stavbo Škocjan 2.

Posvet javne službe nalog genske banke

Ozaveščanje preko različnih dogodkov

Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja

Posvet Demonstracijske kmetije v Sloveniji

Predstavitve ark kmetij na sejmu narava zdravje , sodelovanje ZSPM

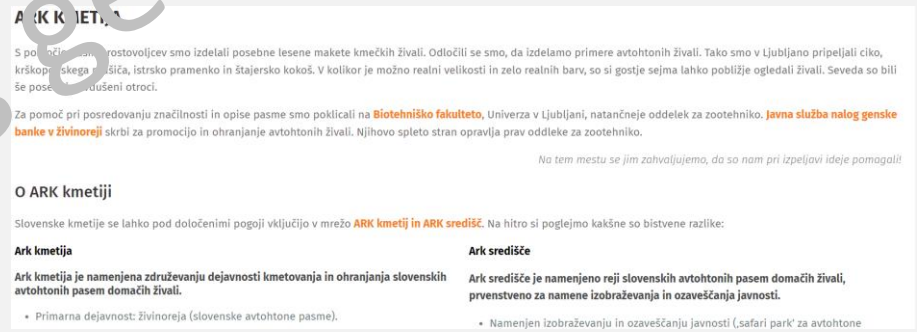

Posvet Javne službe nalog genske banke

Razni promocijski materiali

Posvet javne slu
nalog genske banke

Promocijski materiali za otroke

Posvet Javne službe nalog genske banke

Ozaveščanje potrošnika – Od nekdaj naše, Merkator

S tradicijo do odličnih izdelkov

Slovenske avtohtone pasme so tiste pasme domačih živali, ki so nastale na območju Republike Slovenije. Na podlagi zgodovinskih virov o pasmah pa je dokazano, da je bila Slovenija prvotno okolje za njihov razvoj.

Foto V. Rezar

Oglasno sporočilo, www.mercator.si

Kot pravi mag. **Danijela Bojkovski,** vodja javne službe nalog genske banke v živinoreji, za potrebe kmetijstva na globalni ravni gojimo 200 vrst sesalcev, ptic in drugih vrst. »Ohranjanje avtohtonih pasem domačih živali in zavedanje o njihovi širši vlogi, ki jo imajo pri pridelavi hrane in zagotavljanju pomembnih ekosistemskih storitev, je pri nas navzoče že nekaj desetletij. Avtohtone pasme so odporne in prilagojene na lokalne razmere reje. Pogosto jih redimo v za pasmo specifičnih proizvodnih sistemih, kjer bi mnoge moderne pasme dajale slabše proizvodne rezultate. Raznovrstnost pasem je nenadomestljiva in dragocena zbirka genov, pomembnih za razvoj pasme in živinoreje glede na spremembe v okolju in družbi. Dokazano je, da so proizvodi avtohtonih pasem bolj kakovostni v primerjavi s proizvodi pasem, ki prihajajo iz intenzivnih proizvodnih sistemov,« pravi mag. Bojkovski.

Bovška ovca

Bovška ovca, nekateri ji pravijo trentarka, je ena od bolj znanih slovenskih avtohtonih pasem. Razvila se je v severozahodnem delu Slovenije, ime pa je dobila po kraju Bovec. Zaradi dobrih proizvodnih lastnosti in prilagojenosti je pasma razširjena na širšem območju Zgornje Soške doline, pa tudi na drugih

Od 7745 avtohtonih pasem na svetu (gre za pasmo, ki jo najdemo le v eni državi) jih je 594 že izumrlo, 26 odstotkov pa je tik pred izumrtjem.

območjih Slovenije. V izvorno rodovniško knjigo je vpisanih le okoli 2700 živali in sodi med kritično ogrožene pasme. Živali so večinoma bele barve, pojavljajo se tudi črno-bele in rjave. Imajo majhno glavo, poraščeno do ušes. Nekatere živali imajo čop, vse pa majhna, na stran štrleča ušesa. Bovške ovce jagnjijo enkrat letno, pogosti so tudi dvojčki. Že v preteklosti jo je odlikovala odlična mlečnost in tako ostaja tudi danes, ko v najboljših rejah namolzejo tudi … mleka, ki ga odlikuje … maščob in beljakovi… ovca sicer namenjen… mleka in jagnjet, le v … obsegu tudi za volno … lujejo mleko v bovšk… leta 2012 evropsko z… porekla. Stranska izd… minska skuta in siro…

Izdelki izpod rok

Kmetija Konda je en… na kateri redijo bovš… so se odločili prav za… **Ivan Konda** odgova… te ovce smo se odloč… vidimo velike predn… prilagodljivosti in sk… kljub temu pa daje o… rezultate. Mnogo de… prednikov je bilo po… so skozi stoletja vzgo… slovensko mlečno ov… smo lahko ponosni. … da smo tudi mi dolž… tost te plemenite pas… tudi težimo z odbira… plemenskih živali. Z… nadaljuje v sirarni, k… delamo povsem roč…

stare belokranjske recepte. Tako marljive roke naredijo majhne serije slastnih jogurtov, skut, različnih vrst mehkih, poltrdih, dimljenih in zorjenih sirov ter kefirjev iz pravih kefirjevih zrn, kar je v današnjem času industrijske proizvodnje prava redkost.«

In te izdelke lahko najdemo na Mercatorjevih policah. »V podjetju Mercator čutimo dolžnost, da izpostavimo pomen pridelave avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort in živalskih pasem ter njihovega ohranjanja kot del kulturne dediščine in pomemben prispevek k večji biotski raznovrstnosti na slovenskem podeželju. Ponosni smo na raznovrstno ponudbo lokalnih izdelkov, ki jo na naših policah zasledite pod oznako Radi imamo domače s prepoznavnim rdečim srčkom, in sodelovanje z več kot 160 lokalnimi dobavitelji in 20 kmetijskimi zadrugami. Pri umeščanju domačih izdelkov v asortiment posamezne trgovine sledimo načelu lokalnosti. V okviru lokalne ponudbe tako zdaj na naših policah najdete tudi izdelke iz avtohtonih in tradicionalnih sort in pasem s prepoznavno oznako Od nekdaj naše s tradicijo,« pravijo v Mercatorju.

O bovškem siru je pisal že Valvasor (1689) v Slavi vojvodine Kranjske. V zadnjih letih se velikost populacije bovške ovce ne spreminja. Glede na merila ogroženosti spada populacija v …

Štiri vrste avtohtonih živali pa redijo tudi na Šenkovi kmetiji na Jezerskem: jezersko solčavsko ovco (mimogrede: to ovco so Jezerjani leta 1856 peljali na razstavo v Pariz in je bila takrat nagrajena zaradi svoje izvirnosti oz. avtohtonosti), krave cike, krškopoljske prašiče in štajerske kokoši: »Avtohtone pasme redimo, ker so prilagojene na okolje, z njimi je manj dela, potrebujejo manj hrane, nič zdravniške oskrbe, meso in izdelki pa so boljšega okusa, bolj zdravi in kakovostnejše maščobne sestave. Reja je cenejša in enostavnejša in daje odlične mesne izdelke,« pravi **Polona Karničar** s Šenkove domačije.

www.mercator.si

Avtohtone sorte in vrste bogatijo Slovenijo

Avtohtonost je širok pojem in nanjo je veliko pogledov. A dejstvo je, da avtohtone vrste in sorte bogatijo Slovenijo. V turizmu je avtohtonost z ekonomskega vidika zagotovo visoka dodana vrednost. Razgledanega popotnika vse bolj zanimajo nove stvari v novem okolju, želi spoznati običaje in navade. Tujega gosta najbrž veliko bolj zanima šipon ali refošk kot kakšna druga, svetovno uveljavljena sorta.

Foto: S. Malovrh

»A se tukaj ob omembi avtohtonosti bolj pogovarjamo o butičnem turizmu in gastronomiji kot o množičnem … zjutraj v hotelu … oko s popečeno … večina hotelskih …u,« pravi Klemen … z ohranjanjem … in je tudi avtor … kšna je torej … vanja z avtohto… tami? »Bolj kot s… vidim vrednost … rst v ohranjanju … osti in ohranjanju … dja in navad. Gre … kot na stavbno … no iz spoštovanja … iti in ohranjati, … nosilce zgodovi-

tohtonost vidim kot skupek dednega materiala, okolja ter ohranjenih običajev in praks z izdelkom na koncu, ki vse to združuje.«

Avtohtone pasme in sobivanje s človekom

Vodja javne službe nalog genske banke v živinoreji mag. Danijela Bojkovski o avtohtonih pasmah pravi, da so se razvijale in sobivale s človekom in so najbolje prilagojene lokalnemu okolju, označimo jih lahko za kulturni spomenik in si kot takšne zaslužijo zaščito. »Zavedati se je treba, da jih bomo za prihodnje generacije ohranili le z uporabo njihovih proizvodov, s čimer bomo preprečili njihovo … bomo izgubili, bodo … tudi tradicionalno … je proizvodnje in … živalskega izvora,« … in dodaja, da so … avtohtonih pasem … lastnosti in so … proizvodne sisteme … bnosti v našem … jih v območjih, ki so … druge pasme, npr. … V teh eko… obnesejo bolje …

…hranjanje …diščine

…tohtonih vrst in … tudi, da izdelki … potrošnika. Zato,

pravijo v Mercatorju, čutijo dolžnost, da izpostavijo pomen pridelave avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort in živalskih pasem ter njihovega ohranjanja. »To vidimo kot del kulturne dediščine in pomemben prispevek k večji biotski raznovrstnosti na slovenskem podeželju. Ponosni smo na raznovrstno ponudbo lokalnih izdelkov, ki jo na naših policah zasledite pod oznako Radi imamo domače s prepoznavnim rdečim srčkom, in sodelovanje z več kot 160 lokalnimi dobavitelji in 20 kmetijskimi zadrugami. Pri umeščanju domačih izdelkov v ponudbo posamezne trgovine sledimo načelu lokalnosti. V okviru lokalne ponudbe tako zdaj na naših policah najdete tudi izdelke iz avtohtonih in tradicionalnih sort in pasem s prepoznavno oznako Od nekdaj naše s tradicijo.«

Ljudje se verjetno ne zavedamo, da lahko hrana, ki jo uživamo, dejansko poje naše zdravje, naše naravne vi… in uničuje ekosisteme, pravi ma… Bojkovski. Zato lahko … pri izbiri in nakupu … močan vzvod za po… membe.

Oglasno sporočilo, www.mercator.si

zato jo je vredno ohr… in pre… naprej.
To jesen vam v Mercat… skupaj … idelovalci
… Sloven… avljamo
… cionalne, … če, … tohton…
… aterimi prina… o slov… tradicijo
nazaj … aše po…
… nekdaj naše.
Radi imamo domače.

2

Avtohtono je zdravo in prehransko varno

Pomen ohranjanja avtohtonega je raznolik. Skozi zgodovino je človek pasme domačih živali uporabljal za pridobivanje hrane, naravnih surovin (usnje, volna) in storitev (pomoč pri delu na polju, gozdu). Tudi danes imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju prehranske varnosti za sedanje in prihodnje generacije.

Foto V. Rezar

Avtohtone pasme domačih živali so naša zakladnica genov in naša kulturna dediščina in identiteta. Te pasme so se razvijale in sobivale s človekom in so najbolje prilagojene lokalnemu okolju, lahko jih imamo za kulturni spomenik in zato si zaslužijo zaščito. Zavedati se je treba, da jih bomo za prihodnje generacije ohranili le z uporabo njihovih proizvodov, s čimer bomo preprečili njihovo izginotje. Če jih bomo izgubili, bo z njimi izgubljeno tudi tradicionalno znanje, tehnologije proizvodnje in predelave izdelkov živalskega izvora.

»Mnoge od teh avtohtonih pasem so razvile specifične lastnosti in so prilagojene na proizvodne sisteme in klimatske posebnosti v našem okolju. Redimo jih v območjih, ki so manj primerna za druge pasme, npr. kraška, hribovita območja. V teh ekosistemih se pogosto obnesejo bolje kot tujerodne pasme,« pravi mag. Danijela Bojkovski, vodja javne službe nalog genske banke v živinoreji.

Prav v teh okvirih pa vse bolj postaja vsakdanje dejstvo, da je potrošnik vse bolj ozaveščen, zanima ga poreklo živil in njihov vpliv na njegovo zdravje. Zato se vedno bolj odločajo za nakup lokalno pridelane hrane. Z njeno izbiro pripomoremo k znižanju ogljičnega odtisa, prispevamo k ohranjanju biotske raznovrstnosti, izboljšanju prehranske varnosti, ohranjanju podeželja in kulturne krajine, zagotavljanju raznolikih prehranskih snovi in hranil ter s tem tudi boljše vplivamo na lastno zdravje. Reja avtohtonih pasem je pomembna s socialnega, ekonomskega in okoljskega vidika, pravi strokovnjakinja.

Med izdelki Radi imamo domače v Mercatorju so tudi izdelki Kmetije Konda: bio ovčji jogurt, bio ovčji kefir, bio ovčji sir in bio ovčja skuta.

Prednosti vzreje bovške ovce

Ena od avtohtonih pasem, ki so prilagojene na proizvodne sisteme in klimatske posebnosti v našem okolju, je bovška ovca. Namenjena je za prirejo mleka in jagnjet, v manjšem obsegu tudi za volno. Rejci mleko predelujejo v bovški sir, ki ima od leta 2012 evropsko zaščito označbe porekla. Stranska izdelka sta albuminska skuta in sirotka. Živali so prilagojene na težavne in skromne rejske razmere, na pašo na hribovskih in strmih gorskih pašnikih, kar vpliva na ugodno maščobnokislinsko sestavo mleka. Paša je koristen način uporabe in ohranitve strmih alpskih pašnikov, ki preprečuje zaraščanje površin.

In to … na Kmetiji Konda. Kot pravi Ivan Konda, so se … vzrejo te ovce odločili, … vidijo velike prednosti. »Gotovo je bilo potrebnega mnogo dela naših prednikov, da so skozi stoletja vzgojili odlično slovensko mlečno ovco, na katero smo lahko ponosni. Seveda pa se zgodba o tem nadaljuje v sirarni, kjer mleko predelamo povsem ročno, upoštevajoč stare belokranjske recepte. Tako marljive roke naredijo majhne serije slastnih jogurtov, skut, različnih vrst mehkih, poltrdih, dimljenih in zorjenih sirov ter kefirjev iz pravih kefirjevih zrn, kar je v današnjem času industrijske proizvodnje prava redkost,« pravi Ivan Konda s Kmetije Konda, kjer povedo tudi, da v vzreji bovške ovce vidijo velike prednosti v njeni prilagodljivosti in skromnosti, kljub temu pa daje odlične vzrejne rezultate.

Pomena ohranjanja avtohtonega pa se zavedajo tudi v Mercatorju, kjer pravijo, da v podjetju čutijo dolžnost, da izpostavijo pomen pridelave avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort in živalskih pasem ter njihovega ohranjanja kot del kulturne dediščine in pomemben prispevek k večji biotski raznovrstnosti na slovenskem podeželju. »Ponosni smo na raznovrstno ponudbo lokalnih izdelkov, ki jo na naših policah zasledite pod oznako Radi imamo domače s prepoznavnim rdečim srčkom, in sodelovanje z več kot 160 lokalnimi dobavitelji in 20 kmetijskimi zadrugami. Pri umeščanju domačih izdelkov v asortiment posamezne trgovine sledimo načelu lokalnosti. V okviru lokalne ponudbe tako zdaj na naših policah najdete tudi izdelke iz avtohtonih in tradicionalnih sort in pasem s prepoznavno oznako Od nekdaj naše s tradicijo.«

Danijela Bojkovski: "Avtohtone pasme so naložba za prihodnost"

Avtohtone pasme v Sloveniji | FOTO: ARHIV JAVNE SLUŽBE NALOG GENSKE BANKE V ŽIVINOREJI.

13.10.2021, 00.00

Ohranjanje slovenskih avtohtonih pasem domačih živali je nacionalnega pomena, za kar si prizadeva vodja javne službe nalog genske banke v živinoreji in Mercatorjeva ambasadorka mag. Danijela Bojkovski.

Slovenija je bila v preteklosti bogata z domačimi, avtohtonimi živalskimi pasmami, na kar opozarjajo tudi zapisi, med drugim se je o reji in različnih populacijah konj v … delu Slovenije vojvodine … jske razpisal tudi Janez Vajkard Valvasor, opozori Bojkovskijeva. Po … nih be… ah se … po letu 1945 začelo domače pasme križati s tujerodnimi pasmami. Industrializacija k… etijst… seli… v večjega števila prebivalstva v mesta, opuščanje pridelave … območjih s težjimi ra… erami za kmetovanje in uvedba visoko specializiranih pasem so, kot pravi vo… javne službe na… genske banke v živinoreji, povzročili zmanjšanje populacije avtohton… na … lno o… je prilagojenih pasem. Škoda je bila s tem seveda narejena, saj je danes po… nem… sog… nice na g… i in evropski ravni v sodobno živinorejo vključenih vedno manj a… ohto… pasem, n… kaj pa smo jih nepovratno izgubili. Med njimi tudi marijadvorsko g… do - p… mo, k… a območju današnje Slovenije redili pred dobrimi 60 leti.

V Slov… avto…onih pasem

Po … edah M… atorje strokovne ambasadorke imamo v Sloveniji dvanajst pasem, ki jih uporabljamo za kme… stvo in prehrano, dve pasmi pa je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) kot …tohtoni priznalo nedavno: oplemenjeno jezersko-solčavsko ovco in bosanskega planinskega konja.

O prednostih prehranjevanja s proizvodi avtohtonih pasem domačih živali Danijela Bojkovski, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani:

Pr…odla… bovš… ovca … oto: V. Rezar

»…rano…e, da so proizvodi številnih a…htonih pasem bolj kakovostni v primerjavi s proizvodi pasem, ki prihajajo iz intenzivnih proizvodnih sistemov.

Ko potrošniki izberemo lokalno in raznovrstno pridelano hrano, s tem pripomoremo tudi k znižanju ogljičnega odtisa, izbiramo raznovrstno in prispevamo k ohranjanju biotske raznovrstnosti, izboljšanju prehranske varnosti, ohranjanju kulturne krajine, zagotavljanju raznolikih prehranskih snovi in hranil ter s tem tudi ugodno vplivamo na lastno zdravje. Podpora lokalni in raznovrstno pridelani hrani na lokalni ravni pomaga tudi ohranjati poseljeno in urejeno podeželje ter zdrave ekosisteme. Prehrana naj bo veliko več kot le gorivo za naše telo, oblikovana naj bo v skladu z našim okoljem, našimi kmetijami, lokalnimi sortami vrtnin ter pasmami domačih živali.«

BOVŠKA OVCA

Od nekdaj naše

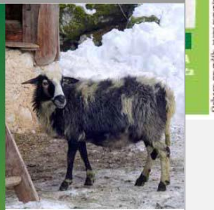
Bovška ovca (Foto G. Gorjanc)

RAZVOJ PASME

Bovška ovca izvira iz prvotne bele ovce, ki je bila nekdaj razširjena v alpskem svetu. Pasma je nastala v zgornji Soški dolini, na širšem območju Bovca in Tolmina, ime je dobila po kraju Bovec, kjer je razširjena še danes.

ALI STE VEDELI? O bovškem siru je pisal že Valvasor (1689) v Slavi vojvodine Kranjske.

OPIS PASME

Bovška ovca je manjšega okvirja. Glavo ima majhno in plemenito, poraščeno do ušes in po čelu (s čopom ali lahko tudi brez). Ovce imajo majhna, na stran štrleča ušesa, nekatere tudi samo kot štrclje. Volna je groba, dokaj resasta in neizrazito pramenasta. Trebuh običajno ni porasel z volno. Po telesu so večinoma obarvane belo, nekatere tudi črno ali rjavo. Ovce in ovni so brez rogov, s srednje dolgim repom.

ZNAČILNOSTI PASME

Bovško ovco odlikujejo dobra odpornost, miren temperament in prilagojenost na skromne pogoje reje. Ovce so sezonsko plodne in jagnjijo enkrat letno. Prilagojene so za pašo na hribovskih in gorskih pašnikih. Za bovško pasmo je značilna dobra mlečnost. Bovška ovca je odporna in zdrava, prilagojena našemu okolju.

3

NAČINI IN NAMENI REJE

Rejci bovške ovce, ki se nahajajo v okolici Bovca, Soče in Loga pod Mangartom, svoje ovce prezimijo v hlevih. Tradicionalni sistem reje drobnice vključuje v času vegetacije planinsko pašo na strmih in hribovitih pašnikih v okolici doline Trente, ki spada v območje Triglavskega narodnega parka. Večji tropi ostajajo v dolini. Pozimi temelji hlevska reja samo na voluminozni krmi. Po odstavitvi jagnjet poteka tradicionalna molža na planinah, kjer vse mleko predelajo v sir in skuto. Glavni proizvod sir tržijo pod zaščiteno blagovno znamko »Bovški ovčji sir«. Stranska proizvoda sta albuminska skuta in sirotka. Pasma je namenjena tudi prireji jagnjet, volna je pri bovški pasmi drugotnega pomena. S planinsko pašo ovc čez poletje preprečujejo zaraščanje strmih in odročnih pašnikov.

VAS ZANIMA, KAJ VSE JE DOŽIVELA BOVŠKA OVCA?

Posvet Javne službe nalog genske banke

Ozaveščanje na sejmu AGRA

Posvet Javne službe nalog ženske banke

AGRA ozaveščanje preko delavnic in dogodkov

posvet javne službe nalog genske banke

AGRA skozi čas

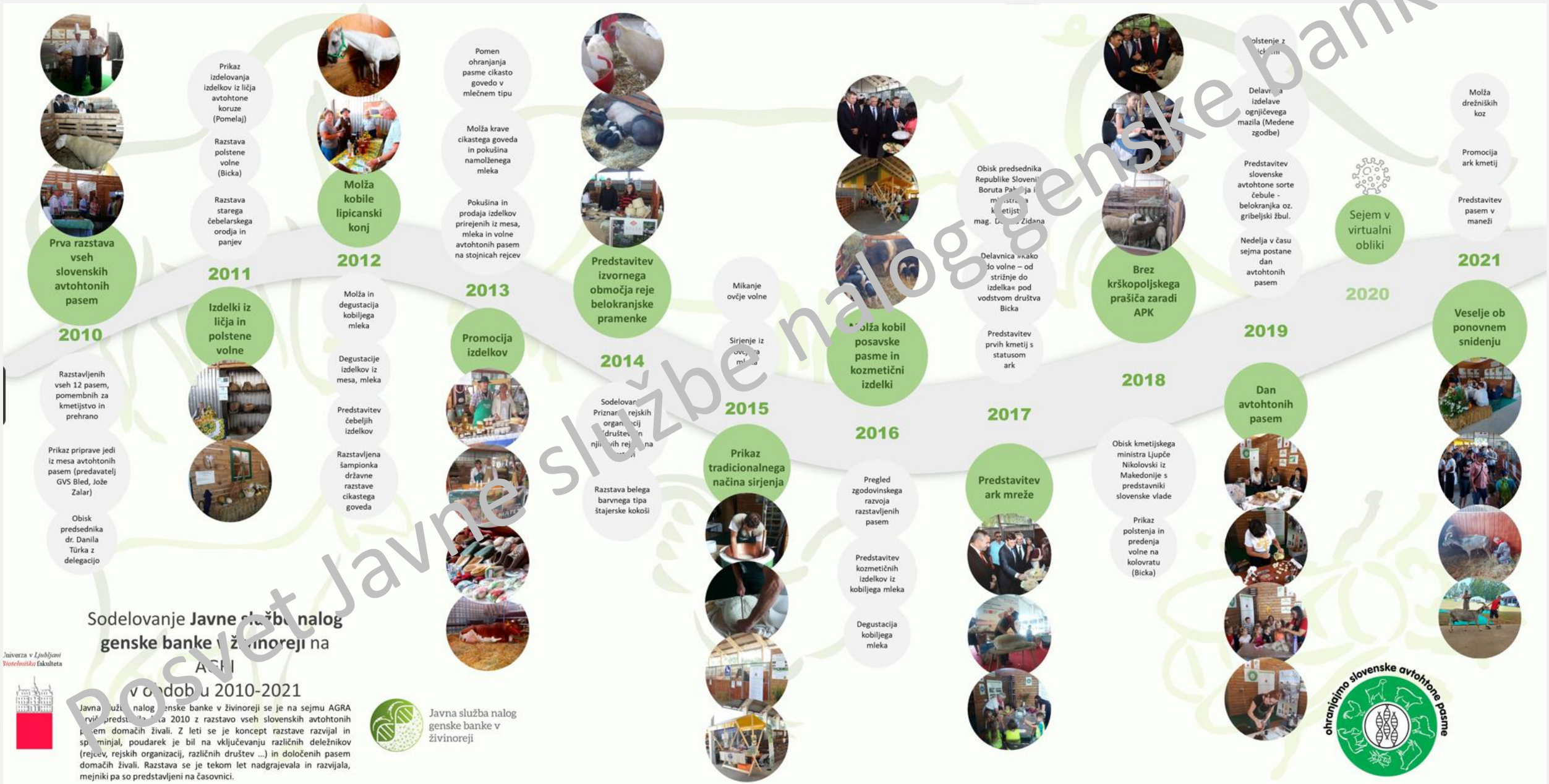

Posvet Javne službe nalog genske banke

Prispevki v medijih

Kmetijstvo in biodiverziteta z roko v roki

Avtohtone pasme domačih živali

Naša dediščina in naložba za prihodnost

mag. Danijela Bojkovski, dr. Metka Žan, Tina Flisar, Javna služba nalog genske banke v živinoreji, Oddelek za zootehniko, Biotehniška Fakulteta, Univerza v Ljubljani

Ko govorimo o biotski raznovrstnosti, največkrat mislimo le na divje živali in rastline, pozabimo pa, da so del nje tudi domače živali in kmetijske rastline. Tudi ta del biotske raznolikosti je pomemben in ogrožen, zato ga je potrebno varovati.

Ko govorimo o biotski raznovrstnosti, največkrat mislimo le na divje živali in rastline, pozabimo pa, da so del nje tudi domače živali in kmetijske rastline. Tudi ta del biotske raznolikosti je pomemben in ogrožen, zato ga je potrebno varovati.

Ohranjanje biotske ra-

smo specifičnih proizvodnih sistemih, kjer bi mnoge moderne pasme dajale slabše proizvodne rezultate. Raznovrstnost pasem predstavlja nenadomestljivo in dragoceno zbirko genov, pomembnih za razvoj pasme in živinoreje v luči prilagajanja na spremembe v okolju in družbi.

Avtohtone pasme nekoč

V stoletjih in tisočletjih razvoja po udomačitvi so iz geografsko izoliranih populacij nastale podvrste in znotraj njih tipi, prilagojeni razmeram določenega oko-

Slovenske avtohtone pasme – na sliki manjkata pasmi, ki sta bili priznani pred kratkim: bosanski planinski konj in oplemenjena jezersko-solčavska ovca. (Foto: arhiv Javne službe)

sem kot nekoč, nekaj pa smo jih nepovratno izgubili. Ena izmed njih je marijadvorsko govedo, pasma,

uporabljamo manj kot dvesto, od tega jih devet predstavlja 66 odstotkov celotne rastlinske pridelave.

nih pasem domačih živali. Področje ohranjanja biotske raznovrstnosti v živinoreji je država tudi zakon-

nje, vzgoja, usposabljanje in mednarodno sodelovanje na področju ohranjanja živalskih genskih virov.

Pomemben način ohranjanja avtohtonih pasem Javna služba izvaja skozi ustanovitev ark mreže, ki povezuje kmetije s statusom ark. Status kmetijam podeli Javna služba po predhodnem ogledu. S statusom se kmetije zavezujejo k ohranjanju avtohtonih pasem v živem, hkrati ozaveščajo o njihovi pomembnosti in so odprte za širšo javnost.

Trajnostna raba avtohtonih pasem

Posvet Javne službe nalog genske banke

Mednarodno sodelovanje

- ERFP – European Regional Focal Point for Animal Genetic Resources – Evropska kontaktna točka
- UN FAO – komisija in medvladna tehnična skupina za ŽGV
- EAAP – European Federation of Animal science
- ASD – Animal Science Days
- SAVE DAGENE

Posvet javne službe nalog genske banke

ERFP - Evropska kontaktna točka

Posvet javne službe nalog genske banke

ERFP - Evropska kontaktna točka

Aktivno sodelovanje v delovnih skupinah za:

- *Ex situ* ohranjanje
- *In situ* ohranjanje – vodja delovne skupine
- Spremljanje stanja in dokumentiranje pasem
- Razvoj programskega orodja za dokumentacijo vzorcev shranjenih v genski banki
- Član upravnega odbora organizacije

Posvet Javne službe nalog genske banke

ERFP - Evropska kontaktna točka

- Pomembne diskusije in smernice med EU in sosednjimi državami
- Smernice implementiramo tudi na nacionalnem nivoju
- ERFP sodeluje z različnimi oddelki na EU komisiji pri sooblikovanje in implementaciji nekaterih izjem pri ohranjanju ŽGV
- Izvaja presoje izvajanja ukrepov v posameznih državah (npr. PRP)
- Sodelovanje z sosednjimi državami pri ohranjanju čezmejnih pasem – smernice in ukrepi

Posvet Javne službe nalog genske banke

ERFP

- Kot člani ERFP smo sodelovali v projektu, katerega osnovni cilj je bil priprava Strategije za genske vire.
- V okviru ERFP smo pripravili in vodili skupino, ki je pripravila Strategijo za živalske genske vire za Evropo:

- Develop strategies and action plans for integrated *ex situ* and *in situ* conservation.
  - Technical solution:
    - Develop national policies with collective actions.
    - Establish EU networks (EUGENA).
    - Support transboundary breeds.

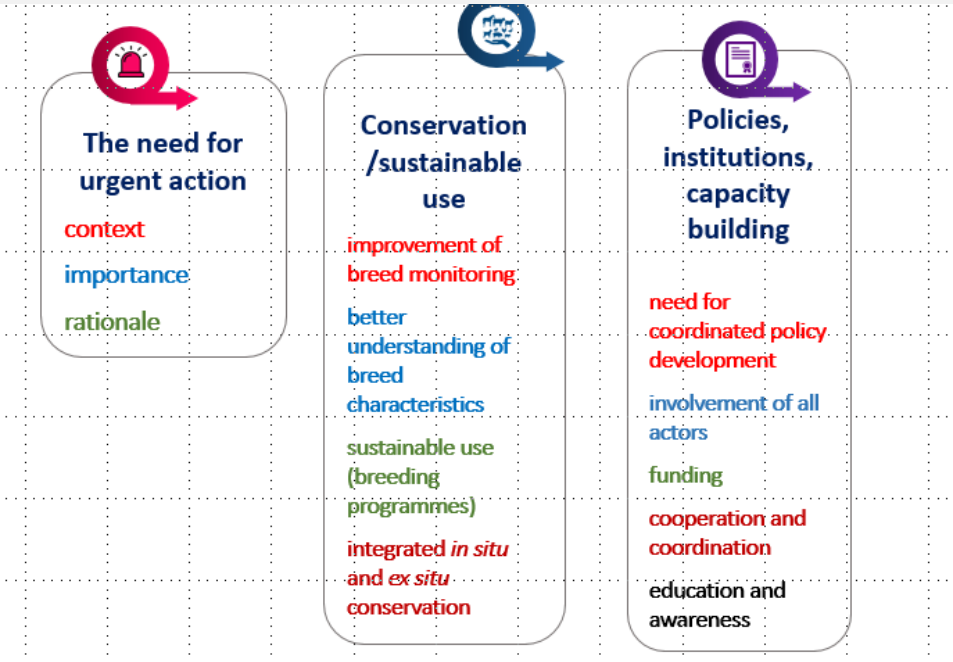

Posvet javne službe nalog genske banke

Strategija za živalske genske vire

European Strategy for Animal Genetic Resources

Struktura

Summary

The need for urgent action

- context
- importance
- rationale

Conservation /sustainable use

- improvement of breed monitoring
- better understanding of breed characteristics
- sustainable use (breeding programmes)
- integrated *in situ* and *ex situ* conservation

Policies, institutions, capacity building

- need for coordinated policy development
- involvement of all actors
- funding
- cooperation and coordination
- education and awareness

Acknowledgments

Members of the ERFP Ad hoc action group:
Danijela Bojkovski, Chair, Slovenia
Fernando Tejerina, Spain
Enrico Sturaro, Italy
Nina Saether, Norway

Secretariat
Coralie Danchin-Burge, France
Eleonore Charvolin-Lemaire, France

Steering Committee
Sipke-Joost Hiemstra, Chair, the Netherlands
Montserrat Castellanos Moncho, Spain
Christina Ligda, Greece
Jan Hendrik Schneider, Germany
Srdjan Stojanović, Serbia
Ruta Šveistienė, Lithuania

32 Key Recommendations

ACTION PLAN (in process)

https://www.animalgeneticresources.net/wp-content/uploads/2022/03/Final_AnGR-Strategy-_022022.pdf

Posvet javne službe nalog genske banke

Mednarodno sodelovanje

- EUGENA – združuje genske banke pod okriljem Evropskega programa za živalske genske vire (ERFP), s ciljem podpreti *ex situ* ohranjanje v Evropi
- Smo aktivni člani ERFP delovna skupina *ex situ*, kjer sodelujemo v različnih delovnih nalogah in izmenjujemo izkušnje

13 Countries

13 Gene Banks

1397842 Samples

Posvet javne službe nalog genske banke

Presoja genske banke v luči mednarodnega sodelovanja

- Kot člani ERFP in partnerji projekta smo sodelovali v presoji genskih bank v Evropi.
- Obiskali smo 2 največji evropski genski banki za živalske genske vire v Parizu in Wageningenu.
- Presojevalci so ob obisku genske banke v Sloveniji pripravili nekaj priporočil/pohval:
  - Med redkimi državami je shranjevanje genetskih rezerv urejeno z zakonodajo
  - Za omejena sredstva, ki so na voljo imam o pohvalno zbirko
  - Struktura genske banke in odločitev o rabi materiala je kompleksna
  - Priporočajo razvoj QMS/ISO
  - Okrepiti zaščito in dostop do zbirke
  - Pomanjkanje prostora in podvojitev zbirke je nujna
  - Okrepiti zaščito zaposlenih: alarmni sistem, oksimeter
  - Uporaba standardnih obrazcev ob prenosu lastništva
  - Uporaba materiala in razvoj informacijskega sistema

Posvet javne službe nalog genske banke

FAO - Organizacija za prehrano in kmetijstvo pri OZN

- FAO – imenovan nacionalni koordinator
- Član FAO komisije za kmetijstvo in prehrano
- Član medvladne tehnične skupine za ŽGV
- Sprejemanje smernic in tehnična navodila na globalnem nivoju.

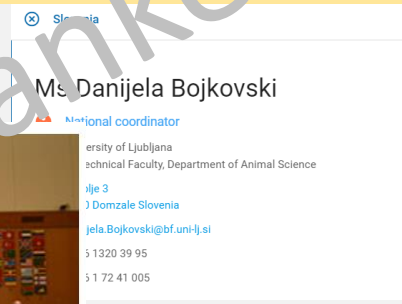

Report | Working Documents | Information Documents | Other Documents

CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 1 Provisional agenda	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 1 Add.1 Provisional annotated agenda and timetable	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 2 Review of Implementation of the Global Plan of Action for Animal Genetic Resources	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 3 Rev.1 Cryoconservation of animal genetic resources for food and agriculture	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 4 Rev.1 Genomic characterization of animal genetic resources for food and agriculture	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 5 Status of the development of the Domestic Animal Diversity Information System	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 6 Access and benefit sharing for genetic resources for food and agriculture: Review and outlook	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 7 "Digital sequence information" on genetic resources for food and agriculture: Innovation opportunities, challenges and implications	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 8 Climate change and Genetic Resources for Food and Agriculture	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/ 9 Review of the work on biotechnologies for the sustainable use and conservation of Genetic Resources for Food and Agriculture	EN FR ES ZH AR RU
CGRFA/WG-AnGR-11/21/10 Possible re-organization of the Commission's future intersessional work	EN FR ES ZH AR RU

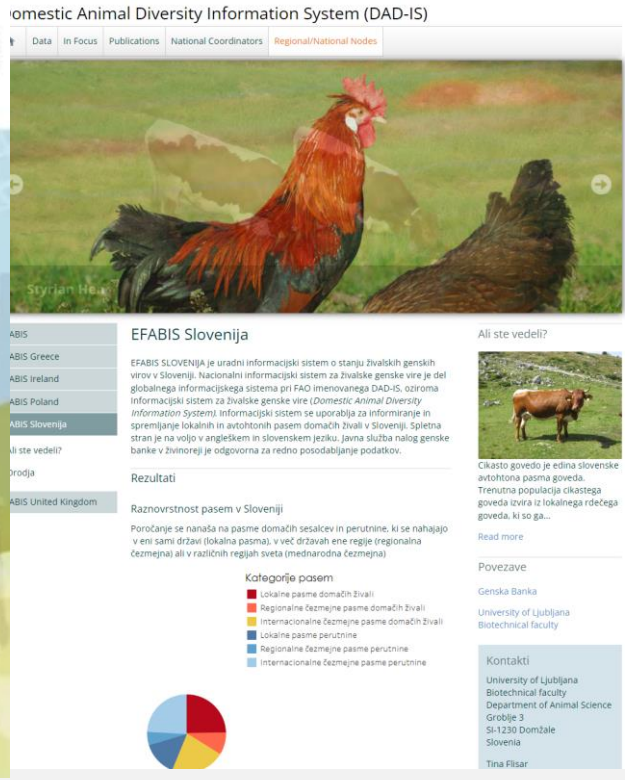

Posvet javne službe nalog genske banke

EAAP – Evropsko združenje za živinorejo

- Sekcija posvečena ohranjanju ŽGV

Session 13. (A) Joining forces in the use an resources

Date: Monday 30 August 2021; 13.30 – 17.30
Chair: Hiemstra

Theatre Session 13

Conservation of genetic resources at landscape level thro
E. Sturaro, T. Myking, K.B. Fjellstad, N. Sæther, H. Kraigher, M
D. Bojkovski, J. Phillips, N. Maxted, F. Lefevre, M. Bou Daghe

Transboundary breeds in Europe: promote concer ct
E. Charvolin-Lemaire, E. Sturaro, D. Bojkovski, C. Ligda, B. T
and F. Tejerina

Session 54

Ultrasound measurement of eye muscle depth in rams of
M. Bizjak, G. Gorjanc and M. Simčič[1]
[1]University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Jamnikarjeva 1
Roslin Institute and (Dick) School of Veterinary Studies, Easter B

Theatre Session 03

Genetic variability in four genetic lines of guinea pigs in Peru
J.I. Cedano-Castro, R. Jiménez, A. Huaman, B. Fuerst-Waltl, M. Wurzinger and G. Gutiérrez

Effect of genomic selection on inbreeding and effective population size of Holsteins
B. Makanjuola, F. Miglior, E.A. Abdalla, C. Maltecca, F.S. Schenkel and C.F. Baes

The genomic inbreeding landscape of Italian heavy pig breeds over the last decades
G. Schiavo, S. Bovo, A. Ribani, S. Tinarelli, V.J. Utzeri, M. Cappelloni, M. Gallo and L. Fontanesi

Whole genome re-sequencing reveals adaptation prior to the divergence of buffalo subspecies
M. Rafiepour, E. Ebrahimie, M.F. Vahidi, G. Hosseini Salekdeh, A. Niazi, M. Dadpasand, D. Liang, J. Si, X. Ding, J. Jianlin Han, Y. Zhang and S. Qanbari

Inferring ancestral alleles of cattle from outgroup species
M.M. Naji, Y.T. Utsunomiya, B.D. Rosen, J. Sölkner and G. Mészáros

Copy number variation analysis of the East Adriatic sheep breeds
M. Ferenčaković, M. Spehar, V. Brajkovic, I. Drzaic, I. Curik and V. Cubric-Curik

Genomic analysis of indigenous Croatian sheep breeds based on a high-density SNP chip
I. Drzaic, V. Brajkovic, M. Gianni, B. Lukič, V. Orehovac, M. Cavic, M. Ferenčaković, I. Curik and V. Cubric-Curik

Genetic diversity study in the Indian Attappady Black and Malabari goats using SNP data
T. Marykutty, W. Gorssen, G. Radinka, C. Bimal, T. Venkatachalapathy, T.V. Aravindakshan, R. Meyermans, N. Buys and S. Janssens

Theatre Session 13

Introduction to the governance of the animal genetic resources challenge session
[illegible] Lerch and [illegible] Baumung

What to preserve, and how to decide?
H. Simianer

International genetic evaluations as a technology of governance of the globalised cattle breeding
L. Chavinskaia and V. Ducrocq

Challenges and opportunities in the international governance of animal genetic resources
E. Martyniuk

Na konferenci so različni predstavniki sodelovali tudi z prispevki:

The estimation of dispersion parameters for growth traits of lambs in Slovenia
M. Bizjak, M. Špehar, K. Potočnik, M. Štepec, B. Luštrek, G. Gorjanc and M. Simčič

The effect of mare's milk on the viability of Caco-2 cells
J. Založnik, M. Narat and K. Potočnik

National genomic predictions in relation to international genomic predictions for small dairy breeds
B. Luštrek, M. Štepec, J. Krsnik and K. Potočnik

Session 01. Coordination of local and transboundary breed conservation; the role of *in situ* and *ex situ* strategies

Room: Arquivo
Chair: Bojkovski / Pino Neto Pereira
Session type: Working group session

Theatre Session 01	Book of Abstracts page
9:15 Population structure and genetic diversity of sheep breeds in Slovenia *M. Simčič, N. Pogorevc, D. Bojkovski and I. Medugorac*	112
11:30 Gene bank material as the support for *in situ* conservation *D. Bojkovski and T. Flisar*	115

Session 46. The role of local (plant and animal) resources in the resilience of livestock farming systems

Room: Infante
Chair: Poulopoulou / Sturaro
Session type: Discovery session

Theatre Session 46	Book of Abstracts page
46.17 Local breeds as a support for the protected area resilience *D. Bojkovski, T. Flisar and M. Simčič*	501
46.19 Geographical distribution of Slovenian local breeds over time *T. Flisar, Š. Malovrh and D. Bojkovski*	502
17:00 The role of animal genetic resources in the resilience of livestock farming systems: ERFP experience *E. Sturaro, D. Bojkovsky, E. Charvolin, C. Danchin, S.J. Hiemstra, C. Ligda, M. Castellanos Moncho, N. Svartedal and F. Tejerina*	497

Posvet Javne službe nalog genske banke

DAGENE - Mednarodno združenje za ohranjanje pasem v Podonavski regiji

Genetic variation based on pedigree data in Slovenian Alpine goat, Slovenian Saanen goat and Drežnica goat

MALOVRH, Špela – ŽAN LOTRIČ, Metka – FLISAR, Tina – KRSNIK, Jurij – SIMČIČ, Mojca

University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana, Slovenia

***In situ* conservation of endangered breeds on ark-farms and ark-centres in Slovenia**

ŽAN LOTRIČ, Metka[1] – OSOJNIK, Gasan[1] – RANT, Petra[1] – BOJKOVSKI, Danijela[1] – SIMČIČ, Mojca[1]

[1]University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Animal Science, Jamnikarjeva 101, SI-1000 Ljubljana, Slovenia

Genetic variation based on pedigree data in Slovenian Alpine goat, Slovenian Saanen goat and Drežnica goat

MALOVRH, Špela – ŽAN LOTRIČ, Metka – FLISAR, Tina – KRSNIK, Jurij – SIMČIČ, Mojca

University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana, Slovenia

The Role of the Slovenian Autochthonous Drežnica Goat Breed in the Area of Sustainability of the Alpine Pasture and Alpine Dairy Farming

ŽAN LOTRIČ, Metka

University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Animal Science, Jamnikarjeva 101, SI-1230, Ljubljana, Slovenia

In Slovenia, there is only one conserved autochthonous breed of goat – the Drežnica goat. It is a critically endangered breed, consisting of approximately 750 goats. In terms of the purpose of rearing and its original location, two types of Drežnica goat were developed in the past: the dairy type in the Bovec area and the meat type in the Drežnica region. Still today, the Drežnica goat is in close connection with traditional farming practises such as seasonal Alpine dairy farming of the dairy Drežnica goat, whereas its meat counterpart is characterised by an even more specific way of farming practise that is unique to Slovenia. However, these traditional practices are in rapid decline. Therefore, it is necessary to precisely document and protect the variety of the Drežnica goat farming practises and to promote this valuable heritage for means of public awareness and relevant government institutions.

Posvet javne službe nalog genske banke

HVALA ZA POZORNOST!!

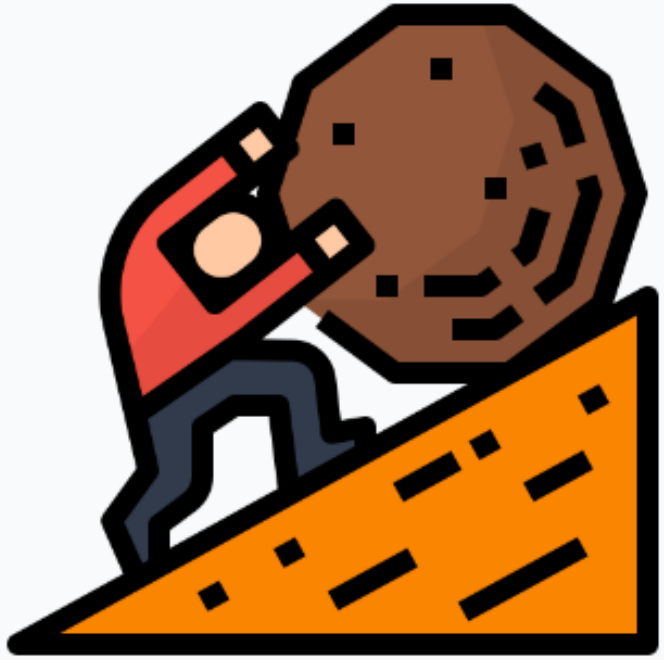

Delavnica

Poglavja dolgoročnega programa dela:

1. **Spremljanje in analiziranje stanja ter karakterizacija pasem**
2. **Trajnostna raba pasem**
3. **Ohranjanje pasem**
4. **Krepitev politik, inštitucij in sodelovanja**

- Kaj so po vašem mnenju ključne prioritete za poglavje (1,2,3,4)?
- Navedite aktivnosti za katere menite, da bi morale biti vključene v posamezno poglavje dolgoročnega programa?
- Vsaka skupina dela na določenem poglavju 20 minut, nato se zamenja.
- 1 aktivnost na 1 listek